

A kápolnai Szent Erzsébet-templom

2009 június 17. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

A Duna és mellékfolyói öntésterületén elterül? Kisalföldet a mostani országhatár kettészeli, ám a ma Szlovákiához tartozó Szigetköz, az alsó Vág-vidék a Mátyusfölddel, a Nyitra, a Garam és az Ipoly menti dombvidék földrajzilag szerves egységet alkot a magyar Dunántúllal. 1920-ig e táj gazdasági és kulturális története is osztatlan volt, mi sem természetesebb hát, mint hogy régebbi építészetünk emlékei egy családba tartoznak.
A Pozsonyból Nagyszombatba vezet? országút mentén, a Fekete-Vág és a Dudvág felé igyekv? patakok közti lankákon Árpád-kori alapítású falvak sorakoznak; a török pusztítás idáig már nem ért el, de az utóbbi két-három évszázad belháborúi és népmozgásai maradandó sebeket ejtettek a települések arcán. Kápolna pár száz lakosú helység (újkori hivatalos neve Erzsébetkápolna, ma Báhonnyal összeépült község, vasútállomása: Báhon-Kaplná). A hosszú utcás falu szélén dombtet?n áll a felt?n?en nagy templom, amely els? pillantásra elárulja középkori mivoltát. Ódon, sötétvörösre égetett téglából épült, falain és tornyán számtalan részlet tanúskodik átépítésekr?l. Ezek legtöbbje a kora gótikus stílus jegyeit ?rzi. Eredetileg szimmetrikus nyugati toronypár is hangsúlyozta a templom tekintélyét, a homlokzaton a közöttük nyílt körablak és a f?kapu kontúrja is kirajzolódik, ezeket azonban utóbb befalazták. Hatalmas, rézs?s támpilléreket raktak a megmaradt torony sarkaihoz az ismeretlen okból lebontott déli párja anyagából, s ez szinte er?d jelleget kölcsönöz a komor, l?résablakos tornyú építménynek. A hosszú, téres hajó nyugati végén kéttámaszú kegyúri karzat magasodik, a keleti oldalhoz négyzet alaprajzú szentély járul. Az enyhe csúcsban végz?d? diadalív és a k?b?l faragott, lapos bordás keresztboltozat XIII. századi keletkezésr?l árulkodik, hasonlóan a küls? déli falon látható négy egyforma, tölcsér formájú ablakhoz, valamint a k?béllet? bejárathoz.
A látottakat meger?síti egy adat – amelyet a Hazai Okmánytárból idéz a m?emléki irodalom –, miszerint a templom építésére 1244-ben adott engedélyt IV. Béla király. Egyéb kutatási eredmények híján nem tudni, volt-e a helyén korábbi egyház – amelyet leromboltak a mongolok 1241–42-ben –, és annak pótlásáról, avagy új templom létesítésér?l rendelkezett-e az uralkodó. Az átépítések nyomai mind kés?bbre, a gótika korára datálhatók. Arról sem szól a fáma, kinek adott megbízást Béla király; ki lehetett, vajon miféle szerzet, aki ilyen jelent?s, kéttornyú templomot emelt e kis faluban? A véd?szent személyének kiválasztása kevésbé rejtélyes. IV. Béla n?vére, Erzsébet királykisasszony – 1221-t?l Lajos türingiai tartománygróf hitvese, majd özvegye – 1231. november 19-én, huszonnégy éves korában halt meg. Marburgi sírja zarándokhellyé vált, és már négy év múlva, 1235-ben az egyház szentjei közé avatta IX. Gergely pápa. Árpád-házi Szent Erzsébet emlékére ekkor már épült a marburgi dóm, s még 1283 el?tt a tiszteletére szentelték a középkori Magyarország legnagyobb templomát, a kassai székesegyházat.
Az 1240-es évek végére befejezett kápolnai templom alighanem Szent Erzsébet els? hazai patrocíniuma. Az építkezést az udvar bizonyára b?kez?en támogatta, a magas technikai színvonal pedig az udvari és lovagi kapcsolatoknak tulajdonítható.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló